

આસપાસ આસપાસ

આસપાસનાં પ્રદેશની સિદ્ધિ અને સમસ્યાની વાત...!

આસપાસનાં પ્રદેશની સિદ્ધિ અને સમસ્યાની વાત...!

● મંગળવાર તા. ૧૫ ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૧

આગેવાનોની સુઝબુઝ અને દાતાઓનાં સહયોગથી વિકાસને વરેલું બોદાલી

નવસારી જિલ્લાનાં જલાલપોર તાલુકાનાં કાંઠા વિસ્તારનું બોદાલી ગામ છેલ્લા પાંચ વર્ષથી લોકમુખે ચર્ચાઈ રહ્યું છે. બોદાલી ગામના

જયોતિબેન પટેલ-માણુ પ્રમુખ તા.પં. જલાલપોર

જયોતિબેન રણધીરભાઈ પટેલ ગત તાલુકા પંચાયતની ટર્મમાં પ્રથમ મહીલા પ્રમુખ તરીકે ફરજ બજાવી ચૂક્યા છે. હાલપણ ગામમાં સરપંચ ઉપસરપંચ મહીલાઓ જ છે. જયારે

વર્ષાબેન પટેલ-ઉપસરપંચ

ગામનાં વિકાસમાં આગેવાનોની સુઝબુઝ તો જરૂરી છે. તો દાતા સોમાભાઈ બોદાલીકર વિગેરેનાં મળેલા આર્થિક સહયોગથી બોદાલી ગામ પણ વિકસિત ગામોની હરોળમાં મુકાઈ જવા પામ્યું છે. ગામનાં ઘણાં આંતરિક માર્ગો બન્યા છે તો ઘણા

લક્ષ્મીનારાયણ મંદિર

પટેલ રાષ્ટ્રીય ક્ષાનો એવોર્ડ તત્કાલિન રાષ્ટ્રપતિ એ.પી. જે. અબ્દુલ કલામના હસ્તે મેળવી ચૂક્યાં છે. જો કે પ્રાથમિક શાળાના સીકલ બદલાવવામાં એવોર્ડ

અનિલભાઈ પટેલ-શ્રેષ્ઠ શિક્ષક રાષ્ટ્રપતિ એવોર્ડ વિજેતા

વિજેતા અનિલભાઈ પટેલની મહેનત અને દાતાઓનો સહયોગ પણ એટલો જ જરૂરી છે. બોદાલી ગામના

અરવિંદભાઈ પટેલ સભ્ય તાલુકા પંચાયત

વિશિષ્ટતા એ છે કે ગામમાં રહેતા સ્થાનિક લોકો કરતા વિદેશમાં વસતા બોદાલીવાસીઓની સંખ્યા વધુ છે.

માર્ગો બનવાનાં પણ બાકી છે જે કામો થયા છે તેમાં દાતાઓનો સહયોગ મુખ્ય

કલ્યાણબેન પટેલ-સરપંચ

દાતાઓનાં સહયોગથી કોમ્યુનિટી હોલ પાણીની પરબ, બસસ્ટેન્ડ, તથા મીઠા સત્યાગ્રહ હોલ બનાવવામાં આવેલ છે.

પૂર્ણા નદીનાં ધોવાણ સહીતની ગંભીર સમસ્યાઓ આકાર લઈ ચૂકી છે. જયારે

હાંસાપોર જૂથ યોજનામાંથી પાણી વિતરણ કરવા માટે બનાવવામાં આવેલ સંમ્પ શોભાના ગાંધીયા સમાન બની ચૂક્યો છે. જયારે આદિવાસી વિસ્તારોમાં આવાસ રીપેરીંગ થતા નથી. જયારે કડવા ફળીયાનાં લોકોની સમસ્યા ઉકેલવા માટે પુલ બનાવવાની જરૂર છે. આ સમસ્યઓનાં ઉકેલ માટે ગામના પંચાયત શાસકો સહીત આગેવાનો રજૂઆત કરે છે. જયારે જલાલપોર મછાડ મુખ્ય માર્ગ પર બોદાલી ગામના અને હાલ નવસારી આવેલ બોદાલી ગામ સ્વતંત્ર ગામ રહેતા છોટુભાઈ સુખાભાઈ પટેલ

છે. જયારે બોદાલી ગામના જયોતિબેન રણધીરભાઈ પટેલ ને જલાલપોર પ્રાથમિક શાળામાં શિક્ષણ ની ઉચ્ચ

રહી ચૂક્યા છે. તો બોદાલી ગામના રણધીરભાઈ પટેલ ને જલાલપોર પ્રાથમિક શાળામાં શિક્ષણ ની ઉચ્ચ રહી ચૂક્યા છે. તો બોદાલી ગામના રણધીરભાઈ પટેલ ને જલાલપોર પ્રાથમિક શાળામાં શિક્ષણ ની ઉચ્ચ

રાઉન ટોક સરજુ મોદી

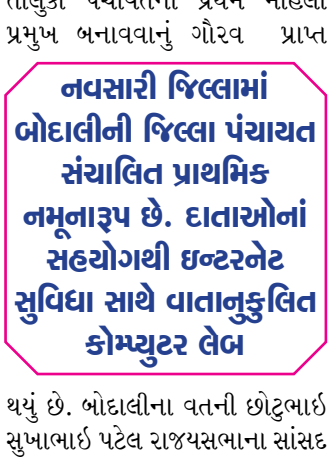
ગાંધીજીએ ૨૩મી એપ્રિલ ૧૯૩૦નાં રોજ બોદાલીની સીમમાં ખજૂરીનાં ઝાડ પર કુહાડીનો ઘા કરી ખજૂરી કાપો આંદોલન શરૂ કરાવ્યું હતું. જો કે ધરાસણા સત્યાગ્રહ દરમ્યાન બોદાલીનાં રામભાઈ અને મીઠાભાઈએ પણ પોલીસના અત્યાચારોનો સામનો કર્યો હતો અને બંને જણાની ધરપકડ પણ કરાઈ હતી.

જલાલપોર મછાડ મુખ્ય માર્ગ પર આવેલ બોદાલી ગામ સ્વતંત્ર ગામ પંચાયત ધરાવે છે. જેમા સાત સભ્યોમાં

ગુણવત્તા અને શ્રેષ્ઠ શિક્ષણ આપવા બદલ આચાર્ય અનિલભાઈ ખાપ્તાભાઈ

બોદાલી ગામમાં મુખ્ય વસ્તી કોળી (અનુસંધાન પાના નવ પર)

દાતાઓનાં સહયોગથી બનેલ આંગણવાડી

દાતા દ્વારા બનેલ લાયબ્રેરી

તાલુકા પંચાયતના પ્રથમ મહિલા પ્રમુખ બનાવવાનું ગૌરવ પ્રાપ્ત

નવસારી જિલ્લામાં બોદાલીની જિલ્લા પંચાયત સંચાલિત પ્રાથમિક નમૂનારૂપ છે. દાતાઓનાં સહયોગથી ઇન્ટરનેટ સુવિધા સાથે વાતાનુકુલિત કોમ્પ્યુટર લેબ

બોદાલીનાં છોટુભાઈ સુખાભાઈ પટેલ રાજ્યસભાનાં સાંસદ રહી ચૂક્યા છે.

દાતા સોમાભાઈ ભાણાભાઈ બોદાલીકરે ગામવિકાસમાં અનેક કામો કરાવ્યા

સોમાભાઈ બોદાલીકર કોમ્યુનિટી હોલ

જલાલપોર તાલુકાનું બોદાલી ગામ દાતાઓનાં વિકાસી ઝગમગી રહ્યું છે. ગામમાં રંગરોગાન કરેલ બસસ્ટેન્ડ, કોમ્યુનિટી હોલ જયારે પ્રાથમિક શાળા સહિતનાં વિકાસકામો ગામનાં દાતા સોમાભાઈ બોદાલીકરને આભારી છે. જયારે પાણીની પરબ, બસસ્ટેન્ડ તથા લાયબ્રેરી પણ દાતાનાં સહયોગથી જ બની છે. બોદાલી ગામની વાત કરીએ (અનુસંધાન પાના નવ પર)

બોદાલીનું સરસ્વતી મંદિર

પ્રા. શાળામાં પ્રાર્થના ખંડ, કંમ્પાઉન્ડ વોલ, પ્રવેશદ્વાર વગેરે... વગેરે... કરાવ્યું ઉપરાંત ગામનાં અન્ય દાતાઓએ પાણીની પરબ, બસસ્ટેન્ડ વગેરે બંધાવ્યા

રાજ્યસભાના સાંસદ રહી ચૂક્યા છે. સંખ્યાબળમાં ગામના સરપંચપદે બોદાલીવાસીઓએ આઝાદીની લડતમાં કલ્યાણબેન અરવિંદભાઈ પટેલ છે. સક્રીય ભાગ ભજવ્યો હતો જયારે તો ઉપસરપંચ તરીકે વર્ષાબેન પટેલ

ગુજરાતની કળા, સંસ્કાર અને આગવું લોકસંગીત

ગુજરાતની ધરતીને કુદરતે છૂટે હાથે સૌંદર્ય બક્ષ્યું છે. પૂર્વમાં સહ્યાદ્રિ અને સાતપુટાના પર્વતોની હારમાળા, પશ્ચિમમાં કચ્છનું રણ, ઉત્તરે ગિરિરાજ, આબુની ડુંગરમાળ અને દક્ષિણ દમણગંગાનું નૈસર્ગિક સૌંદર્ય ઊંડીને આંખે વળગે છે. ધૂબવતા સાગર અને સરિતા, ડુંગરાની ગાળિયું, જાતિઓના હાથે બંધાયું હશે. મોહ-જે-દો અને હરપ્પાની નગર સંસ્કૃતિઓ વિકાસ પામી તેના પહેલાં પણ વિચરતી જાતિઓની લોકસંસ્કૃતિ અસ્તિત્વમાં હતી જ. આ સમુહનું સર્જન નથી, પણ ઘણી નદીઓમાંથી મહાનદ ઊભો, થાય તેમ અનેક જાતિઓના સમન્વય કે સંમિશ્રણમાંથી ગુજરાતની લોકસંસ્કૃતિનાં વિશિષ્ટ સ્વરૂપો સર્જાયાં છે. આ સ્વરૂપો વડે જ લોકસંસ્કૃતિનું કાર્ત્ત્વ બંધાયું છે. ગુજરાતની ગૌરવવંતી ધરતી એની આગવી

લોકસંસ્કૃતિની, પણ ગુજરાતની લોકસંસ્કૃતિના ઉગમ માટે કહેવું હોય તો એમ કહી શકાય કે સાબરમતીના તીરે કૂબા બાંધીને રહેતા આદિમાનવના હાથે સૌ પ્રથમ વાર એનું પારખું બંધાયું હશે. જયારે સૌરાષ્ટ્રની સંસ્કૃતિનું પારખું નેસડામાં રહીને પશુપાલન કરતી અરણ્યવાસી જાતિઓના હાથે બંધાયું હશે. મોહ-જે-દો અને હરપ્પાની નગર સંસ્કૃતિઓ વિકાસ પામી તેના પહેલાં પણ વિચરતી જાતિઓની લોકસંસ્કૃતિ અસ્તિત્વમાં હતી જ. આ સમુહનું સર્જન નથી, પણ ઘણી નદીઓમાંથી મહાનદ ઊભો, થાય તેમ અનેક જાતિઓના સમન્વય કે સંમિશ્રણમાંથી ગુજરાતની લોકસંસ્કૃતિનાં વિશિષ્ટ સ્વરૂપો સર્જાયાં છે. આ સ્વરૂપો વડે જ લોકસંસ્કૃતિનું કાર્ત્ત્વ બંધાયું છે. ગુજરાતની ગૌરવવંતી ધરતી એની આગવી

પરંપરાગત એવા પહેરવેશ, પોતાનાં ઈષ્ટદેવ-દેવીઓ, કળા, સંગીત, નૃત્ય, લોકરિવાજો, માન્યતાઓ, નીતિરીતિના ખલો, રહેણીકરણી અને ખાનપાન પણ આવાં. સ્થાનિક અને બહારથી આવેલી જાતિઓના સહવસવાટ અને ભાતીગળ સંસ્કૃતિના આદાન પ્રદાન દ્વારા સમૃદ્ધ બનેલા લોકસંસ્કૃતિના વહેણને આછો-પાતળો પ્રવાહ જાણે કે હિલોળા મારતો ભરપેટે વહેવા માંડ્યો. આમ, લોકસંસ્કૃતિ એ કોઈ એકલદોકલ માનવી કે માનવ સમુહનું સર્જન નથી, પણ ઘણી નદીઓમાંથી મહાનદ ઊભો, થાય તેમ અનેક જાતિઓના સમન્વય કે સંમિશ્રણમાંથી ગુજરાતની લોકસંસ્કૃતિનાં વિશિષ્ટ સ્વરૂપો સર્જાયાં છે. આ સ્વરૂપો વડે જ લોકસંસ્કૃતિનું કાર્ત્ત્વ બંધાયું છે. ગુજરાતની ગૌરવવંતી ધરતી એની આગવી

લોકસંસ્કૃતિ, લોકકલા અને લોકસંગીતની સુમધુર સુરાવલીઓથી સદાય ગુંજતી રહી છે. ગુજરાત, સૌરાષ્ટ્ર અને કચ્છની કામણગારી ધરતીના ક્ષણકણમાં લોકકલાઓ મહેકતી જોવા મળે છે. દેશ-પરદેશમાં વસતા ગુજરાતીઓ જેને માટે ગૌરવ લે છે એવી લાખેણી લોકકલાઓ અહીંના

લોકસંસ્કૃતિ, લોકકલા અને લોકસંગીતની સુમધુર સુરાવલીઓથી સદાય ગુંજતી રહી છે. ગુજરાત, સૌરાષ્ટ્ર અને કચ્છની કામણગારી ધરતીના ક્ષણકણમાં લોકકલાઓ મહેકતી જોવા મળે છે. દેશ-પરદેશમાં વસતા ગુજરાતીઓ જેને માટે ગૌરવ લે છે એવી લાખેણી લોકકલાઓ અહીંના

દુષ્કાળ પડશે, તો અનાજ પરદેશથી મંગાવી શકાશે, પણ જો ગુજરાતમાં કલા, સંસ્કાર અને સંસ્કૃતિનો દુષ્કાળ પડશે તો પરદેશથી આયાત નહીં કરી શકાય એને તો આ ધરતીમાં રોપવા પડશે. ઉગાડવા પડશે અને જતન કરીને જાળવવા પડશે. કલાકારો જીવશે તો કલા અને સંસ્કૃતિ જીવશે અને કલાને સંસ્કૃત મળશે તો દેશ જીવશે.

ગ્રહમાંથી એક નટ ગભારો ફાટતાં જમીન પર પડીને મરી ગયો. બીજો નટ કાલાવડ (શીતળા)ના પાદરમાં પડ્યોને મરી ગયો. ત્રીજો નટ ઊડતો ઊડતો ઠેલા ગામ સુધી ગયો અને એ ગામમાં ઊતર્યો. જમશ્રીએ ખુશ થઈને એને ઠેલા ગામ ઘનામમાં આપ્યું. ત્યારથી એ નટના ઠેલા તરીકે જાણીતું થયું.

બોદાલીનાં રામભાઈ અને મીઠાભાઈએ આઝાદીની લડતમાં મહત્વનો ભાગ ભજવ્યો હતો

આઝાદીની લડતમાં જલાલપોર તાલુકાનાં બોદાલી ગામનાં યુવાનોએ પણ ભાગ ભજવ્યો હતો. બોદાલી ગામ પણ સ્વાતંત્ર્ય સેનાનીઓનું ગામ બન્યું હતું. જયારે બોદાલી ગામ મહાત્મા ગાંધીજીએ 'ખજૂરી કાપો' આંદોલન શરૂ કરાવ્યું હતું. સને ૧૯૩૦માં ૨૩મી એપ્રિલે મહાત્મા ગાંધીજી બોદાલી પધાર્યા હતાં. ગાંધીજીએ ગામમાં ભાષણ કર્યો બાદ બોદાલીની સીમમાં આવેલ ખજૂરીનાં ઝાડ પર કુહાડીનો ઘા કરી ખજૂરી કાપો આંદોલન શરૂ કરાવ્યું હતું. પૂ. ગાંધીજીએ કરાડીની પહોંકુટિરમાં બેસી વાઈસરોયને પત્ર લખી જણાવેલું કે હવે હું ધરાસણાનાં

મીઠાકાકા સત્યાગ્રહ સ્મૃતિ મંદિર

સરકારી મીઠાનાં અગરો પર હલ્ળો લઈ જઈશ. સરકારને લાગ્યું કે હવે ગાંધીજીને પકડવા જ જોઈએ અને

તા. ૪-૫-૧૯૩૦ની મધરાતે કરાડીથી પકડાયા હતાં. પરંતુ ધરાસણાનો (અનુસંધાન પાના નવ પર)

ગાંધીજીએ બોદાલીની સીમમાં ખજૂરીનાં ઝાડ પર કુહાડીનો ઘા કરી ખજૂરી કાપો આંદોલન શરૂ કરાવ્યું હતું

રાહિન ટોક

(અનુસંધાન પાના સાતનું)

પટેલોની છે. આ ઉપરાંત આહીર, હળપતિ, માલાવંશી, પરમાર, મિસ્ત્રી, મૈસૂરીયા, દરજી, બ્રાહ્મણ તથા ગાંધી લોકોનો વસવાટ છે. ગામનો

ગામના સીમાડામાંથી પસાર થતી પૂર્ણા હળપતિ, માલાવંશી, પરમાર, મિસ્ત્રી, મૈસૂરીયા, દરજી, બ્રાહ્મણ તથા ગાંધી લોકોનો વસવાટ છે. ગામનો

પેટા આરોગ્ય કેન્દ્ર

રેવન્યુ વિસ્તાર ત્રણ ચો. કી.મી. માં પથરાયેલો છે. તો બોદાલી ગામ બાવીસ ફળીયામાં વહેંચાઈ ચૂક્યું છે. જેમા પટેલ ફળીયું, ચલમ ફળીયું, મોટા ફળીયું, નવા ફળીયું, ગલ્લા ફળીયું, કડવા ફળીયું, ધુણા ફળીયું, દરજીવાડ, બ્રાહ્મણ ફળીયું, નવી ઓરી, પરમાર મહોલ્લો, કારીગર મહોલ્લો, ભગત ફળીયું, ગોપી સ્ટ્રીટ, મકાનીશાન,

આહીર વાસ તથા કોળી પટેલોના ૧૫૦ થશે. પૂર્ણા નદીનાં ધોવાણનો સામનો કરી રહ્યાં છે. પરંતુ પ્રોટેક્શન વોલ ન બનતા અસ્તિત્વનો પ્રશ્ન બની

પૂર્ણા નદીનાં ધોવાણની સમસ્યામાં ખંડારક ફળીયાનાં દોઢસોથી વધુ ઘરોનો અસ્તિત્વનો પ્રશ્ન: સ્મશાનભૂમિ બનાવવા પ્રોટેક્શન વોલ બનાવવી જરૂરી!

કેસરી શાહ, માવલા સાત ખાડીફળીયું તથા હળપતિવાસનો સમાવેશ થાય છે. આખા ગામમાં એન. આર.આઈ. ઓની વસ્તીનાં લીધે આર્થિક સધરતા સારી છે. જ્યારે એન.આર. આઈ. દાતાઓમાં સહયોગથી મોટા ફળીયામાં લક્ષ્મી નારાયણ મંદિર બનાવવામાં

પાણીની પરબ

આવ્યું છે. તો ખાડી ફળીયામાં સંતોષી માતાનું મંદીર ઉપરાંત ખંડારક ફળીયામાં ખોડીયાર માતાનું મંદિર, નાની દેવી માતાનું મંદીર જ્યારે સીમાડામાં આસપાસદાદાનું મંદીર તથા લાલા મામાનું મંદિર બનાવવામાં આવ્યું છે.

પણ મંજુરીનું આધાસન આપે છે પરંતુ કામની શરૂઆત થતી નથી. પ્રોટેક્શન વોલની સમસ્યા નદી કિનારે વસાહત કરતાં લોકોને અધ્યર શ્વાસ કરનારી

ગામમાં પાણીની વ્યવસ્થા કરવામાં આવી છે. ખંડારા ફળીયાખાડી ફળીયા તથા નવી ઓરી વિસ્તારમાં પાણીની ટાંકી બનાવવામાં આવી છે. જ્યારે અન્ય વિસ્તારોમાં સીધું બોર ડાણા પાણીનું વિતરણ કરવામાં આવે છે. બોદાલી ગામની પાણી સમિતિ દ્વારા પાણીનું વિતરણ બદલ વાર્ષિક ૧૫૦ જ્ય. વેરો ઉધરાવવામાં આવે છે. જ્યારે હળપતિવાસમાં ડોર ટુ ડોર કનેક્શન ન હોય સ્ટેન્ડપોસ્ટ મુકવામાં આવ્યા છે. જેને વિના મુલ્યે પાણીનું વિતરણ કરવામાં આવે છે. જ્યારે બોદાલી

ગ્રામપંચાયત કચેરી

ફરિયાદ મંચ

વલસાડ નગરમાં માર્ગ પર આડેધડ ખોદકામ બાદ માર્ગનું રિપેરીંગ ક્યારે?

(કનુભાઈ દેસાઈ-વલસાડ) વલસાડ નગરમાં ગેસ પાઈપલાઈન નાંખવાની કામગીરી દરમિયાન આડેધડ માર્ગના થયેલા ખોદકામ બાદ માર્ગનું ભરાવર રીપેરીંગ ન કરતાં વાહનચાલકોએ ભારે પરેશાન થવું પડે છે. સમગ્ર શહેરમાં ઉદ્ભવતી સમસ્યા અંગે પાલિકા તંત્ર દ્વારા વહેલી તકે ઉકેલ લાવવામાં આવે તે જરૂરી છે.

વલસાડ પાલિકા દ્વારા શહેરમાં ડ્રેનેજ પાઈપલાઈન તથા પીવાનાં પાણીની પાઈપલાઈન નાંખવાની કામગીરી માટે શહેરનાં વિવિધ વિસ્તારોમાં ગમે ત્યારે આડેધડ માર્ગ ખોદી કાઢવામાં આવે છે અને કામગીરી પૂર્ણ થયા બાદ પણ પાલિકા દ્વારા ખોદાયેલા માર્ગનું જરૂરિયાત મુજબનું રિપેરીંગ સમારકામ ન કરતાં શહેરભરમાં વાહનચાલકોની હાલત કફોડી બને છે. પાલિકાની બેઠકારી વચ્ચે શહેરનાં આગ્રામા સહિતના વિસ્તારોમાં હાલ ખાનગી ગેસ કંપની દ્વારા અંદરગાઉન્ડ ગેસ પાઈપલાઈન નાંખવાની કામગીરી

પૂરૂજોશમાં ચાલી રહી છે. શહેરનાં માર્ગ અત્યંત સાંકડા હોય અને શહેરનાં માર્ગો અત્યંત બિસ્માર હાલતમાં પગલે વાહનચાલકો ઘણી મુશ્કેલીમાં મુકાયા છે. પાલિકા દ્વારા ખાનગી ગેસકંપની પાસેથી

માર્ગ રીપેર કરવાની નગરપાલિકાએ આપેલી ખાતરી

ખોદાયેલા ખાડાઓનું પુરાણ કરવા માટે નિમમ મુજબની ફી પણ વસુલ કરવામાં

આવે છે. ત્યારે માર્ગો પર થતાં આડેધડ ખોદકામ પછી માર્ગોનું વ્યવસ્થિત રીપેરીંગ થાય તે જરૂરી છે.

નગરપાલિકા કહે છે કે... વલસાડ નગરપાલિકા વિસ્તારમાં આડેધડ ખોદકામ બાદ માર્ગ જેસે થે જ રિપેરિંગમાં છોડ્યા અંગે વલસાડ નગરપાલિકાનો સંપર્ક કરતાં તેમણે જણાવેલ કે માર્ગ રીપેર કરવાની કામગીરી ચાલુ જ છે. જે રીપેર કરવામાં આવશે.

વાચકોને આમંત્રણ વિવિધ ગામોની સમસ્યાઓને વાચા આપવા માટે 'ગુજરાતમિત્ર'નો 'આસપાસ પોપાસ' વિભાગ આપને આવકારે છે. આપના ગામના પ્રશ્ન અને સમસ્યા આ સાથેની કૃપા સાથે મોકલી આપો. નામ અને શબ્દક હોય તો ફોન નંબર અવશ્ય લખવો, તમે નામ જાહેર કરવા નહીં માંગતા હોય તો તે પ્રકાશિત નહીં કરાય.

ફરિયાદ મંચ આસપાસ ચોપસ વિભાગ, ગુજરાતમિત્ર, સોનીફળિયા, સુરત

બની ચૂકી છે. બોદાલી ગામવાસીઓ માટે આનંદની વાત જો હોય તો પહેલી ડિસેમ્બર ૧૯૭૩નાં રોજ શરૂ થયેલી પ્રાથમિક શાળાનાં ૨૩૫૯ ચોરસ મીટર વિસ્તારમાં વિકસેલી પ્રાથમિક શાળામાં દાતા સોમાભાઈ બોદાલીકર તરફથી ૮૦૦ ફુટની કમ્પાઉન્ડ વોલ બનાવવામાં આવેલી છે. જ્યારે એ

આરોગ્ય સુવિધા માટે ગામલોકોએ પાંચ કિ.મી. દૂર મટવાડ પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્ર જવું પડે છે.

મોટા દરવાજા ત્રીલ સાથે બનાવવામાં આવેલા છે. પ્રાથમિક શાળા પરિસરના મુખ્ય દરવાજા સામે ગાંધી પ્રતિમા ધ્વજ સ્તંભ આઈ ઓરડા એક માળનાં પ્રાર્થના ખંડ સાંસ્કૃતિક કચ્છકો માટેનો સ્ટેજ મધ્યાહન ભોજન યોજનાનો શેડ સ્ટોરરૂમ, રસોડું, ઔષધીય ભાગ

ગરનાળામાં ભંગાણ

ચૂક્યો છે. હાલ સ્માનશભૂમિ કીનારા પર આવી ગઈ છે. પ્રોટેક્શન વોલ વેળાસર ન બનાવવામાં આવે તો સ્મશાનભૂમિ ધોવાઈ જવાની સંભાવના ગામલોકો વ્યક્ત કરી રહ્યાં છે. પૂર્ણા નદીનાં પ્રશ્ને તાલુકા પંચાયત સભ્ય અરવિંદભાઈ પટેલે જણાવેલ કે દર વખતે અધિકારીઓ સર્વે કરી ગયા

જ્યારે વર્ષ ૨૦૦૩મા જિલ્લા કક્ષાનું અને ૨૦૦૪માં રાજ્ય કક્ષાનો એવોર્ડ મળ્યો હતો. જો કે ઉપરોક્ત પ્રા. શાળાના ભૂતપૂર્વ વિદ્યાર્થી આચાર્ય નરસિંહભાઈ નાનાભાઈ પટેલે પણ રાષ્ટ્રીય કક્ષાનો એવોર્ડ મળ્યો હતો. પ્રાથમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓએ રમતોત્સવ, વિજ્ઞાનમેળો તરૂણ મહોત્સવ ક્રાંદા વિભાગ રમતોત્સવ ક્ષેત્રે વિભાગમાં તાલુકામાં જિલ્લામાં તથા રાજ્યકક્ષા સુધી પહોંચી અનેક શીલ્ડ, મેડલ પ્રમાણપત્રો મેળવેલ છે. આ ઉપરાંત દાતાઓના સહયોગથી વાતાનુકુલિત ક્રેમ્પટર લેબ, ઈન્ટરનેટ

પ્રવેશદ્વાર

શાળાની સામે બે ભાગ શૌચાલય સુવિધાઓ પણ કરવામાં આવેલી છે. ૧ થી ૮ ધોરણ સુધીનાં અભ્યાસક્રમ માટે પાંચ શિક્ષિકા અને બે શિક્ષક મળી કુલ સાત તો શાળાનો સ્ટાફ છે. જ્યારે આચાર્ય અનિલભાઈ ખાખાભાઈ કહે છે કે ૮૨ કુમાર તથા ૯૨ કન્યા મળી કુલ ૧૭૪ વિદ્યાર્થીઓ અભ્યાસ કરે છે. બોદાલીની પ્રાથમિક શાળાના આચાર્ય અનિલભાઈ ખાખાભાઈ પટેલને વર્ષ ૨૦૦૫માં રાષ્ટ્રીય કક્ષાનો એવોર્ડ મળ્યો હતો. જ્યારે વર્ષ ૨૦૦૩મા જિલ્લા કક્ષાનું અને ૨૦૦૪માં રાજ્ય કક્ષાનો એવોર્ડ મળ્યો હતો. જો કે ઉપરોક્ત પ્રા. શાળાના ભૂતપૂર્વ વિદ્યાર્થી આચાર્ય નરસિંહભાઈ નાનાભાઈ પટેલે પણ રાષ્ટ્રીય કક્ષાનો એવોર્ડ મળ્યો હતો. પ્રાથમિક શાળાના વિદ્યાર્થીઓએ રમતોત્સવ, વિજ્ઞાનમેળો તરૂણ મહોત્સવ ક્રાંદા વિભાગ રમતોત્સવ ક્ષેત્રે વિભાગમાં તાલુકામાં જિલ્લામાં તથા રાજ્યકક્ષા સુધી પહોંચી અનેક શીલ્ડ, મેડલ પ્રમાણપત્રો મેળવેલ છે. આ ઉપરાંત દાતાઓના સહયોગથી વાતાનુકુલિત ક્રેમ્પટર લેબ, ઈન્ટરનેટ

શોભાનાં ગાંધીયા સમાન સેમ્પ

સુવિધા સાથે શરૂ કરાઈ છે. શાળામાં લાયબ્રેરી વિજ્ઞાનખંડ બનાવવામાં આવ્યો છે. તો ધો. ૧ થી ૮નાં ભાળકો માટે બેંચની વ્યવસ્થા કરવામાં આવી છે. જ્યારે આખા વર્ષ દરમિયાન ત્રીસ દિવસ દાતાઓનાં સહયોગથી તિથિઓજન આપવામાં આવે છે. દાતાઓનાં સહયોગથી દરેક બાળકને કામી ધોરણે એક ગણવેશ તથા દરેક બાળકને વિષયવાર નોટબુકનું વિતરણ કરવામાં આવે છે. નવસારી જિલ્લાના જલાલપોર તાલુકામાં પૂર્ણા નદીના કિનારે અરબ સાગરના કાંઠે વસેલું ગામ તે બોદાલી આ ગામ મુખ્ય બોદાલી, ખાડી

બોદાલીનું ગાંધી પુસ્તકાલય

જેરામભાઈ સ્વ. કેશવભાઈ જેરામભાઈ, સ્વ. રામાભાઈ પાંચિયાભાઈ જેમણે આઝાદીની લડતમાં ભાગ ભજવેલ છે. દાંડી સત્યાગ્રહ સમયે ઈ.સ. ૧૯૩૦માં પૂ. બાપુએ બોદાલીમાં ખજૂરી વિચ્છેદન કર્યું હતું. બોદાલી ગામ વિભાગ તથા સમાજને દાન કરનાર ગામના અનેક દાનવીરો પરદેશ સ્થાયી થયેલ છે. જેમાના સ્વ. મીઠાભાઈ કાનજીભાઈ પટેલ સ્વાતંત્ર્ય સેનાની, શ્રીમાન સોમાભાઈ ભાણાભાઈ બોદાલીકર તરફથી અનેક પ્રકારના દાનોની સરવાણી વહેતી રહેલ છે.

પ્રવેશદ્વાર

દાતા સોમાભાઈ ભાણાભાઈ (અનુસંધાન પાના સાતનું) તો ગામમાં રહેતાં સ્થાનિક લોકો કરતાં વિદેશમાં બોદાલીની વસ્તી એનાં કરતાં પણ વધુ હોવાનું તાલુકા પંચાયત સભ્ય અરવિંદભાઈ પટેલ જ જણાવી રહ્યા છે. જો કે વિદેશમાં વસતાં ગામવાસીઓ પોતાનાં વતનપ્રત્યેનું ઝાણ અદા કરવા માટે ગામનાં વિકાસમાં દિલ વોલીને દાનનો પ્રવાહ વહેવડાવી રહ્યા છે. બોદાલીમાં દેખાતી ઝાકડામાળ દાતાઓને જ આભારી છે. તો ગામમાં મુખ્યદાતા સોમાભાઈ ભાણાભાઈ બોદાલીકર ગામનાં વિકાસમાં સદાયે તેજાર જ રહે છે. હાલમાં જ બોદાલીમાં

બનેલ કોમ્યુનીટી હાલ સોમાભાઈ બોદાલીકરની સુપુત્રી રૂઘ્મણીબેનની પુત્રી કીશિકાબેન પટેલ તથા પુત્ર કલ્પેશભાઈ પટેલનાં સહયોગથી બન્યો છે. આ ઉપરાંત પ્રવેશદ્વાર પણ સોમાભાઈ બોદાલીકરે જ બનાવ્યો છે. પ્રાથમિક શાળામાં પ્રાર્થના ખંડ, મધ્યાહન ભોજન યોજના શેડ, કમ્પાઉન્ડ વોલ તથા ગ્રાઉન્ડ બનાવવામાં પણ સહયોગ આપ્યો છે. આ ઉપરાંત સોમાભાઈ પટેલ મેડીકલ ટ્રસ્ટ પણ ચલાવે છે. જેમાં જરૂરિયાતમંદોને દવા માટે સહાય

ગુજરાતની કલા, સંસ્કાર અને (અનુસંધાન પાના સાતનું) કામ, માનવીને પંડનું, ઘર અને પશુ શણગારનું હીરબરત અને માતી પરોવણું, મોચીઓનું આરી ભરત અને કટાર કામ. કાપડ ઉપર રોમાનની કલા, કચ્છી કમાંગરી શૈલીનાં ભીંતચિત્રો, દક્ષિણ ગુજરાતના રાહવા આદિવાસીઓના પિઠોરાના રંગબેરંગી ચિત્રો, દેવી પૂજકો, માતાની પછેડીનું છાપકામ. કાચ કોને પચિત્રકામ, પોથીચિત્રોની પરંપરા, સૌરાષ્ટ્રની બાઈઓની ઓરડા, ઓસરી, માળિયા, ડોડાબારી અને કોઠી-કોઠલા પરની લીપણ નકશી, ઓળખ ચિત્રો, ઘાટસુધાટનાં ઘરેણાં, કળશ, લોટા અને કળામય ધાતુપાત્રોની સાથે લોકજીવનને મનોરંજન પૂરું પાડતાં લોકનૃત્યો, ભવાઈ, કઠપૂતળી બહુરૂપી,

રાજવી સંમત થયા એટલે જામનગરના લાખોટા તળાવના કોદા ઉપર અડેલા ત્રણ નટો હાથમાં ગેંડાની ઢાલો લઈ, કેડ્યે પછેડીઓ ગભારા બાંધી, પવનની દિશા જોઈને આકાશમાં ઊડ્યાં. જામનગરવાસીઓ આ કુતુંલ જોતા રહ્યા. ત્રણમાંથી એક નટ ગભારો ફાટતાં જમીન પર પડીને મરી ગયો. બીજો નટ કાલાવડ (શીતળા)ના પાદરમાં પડ્યોને મરી ગયો. ત્રીજો નટ ઊડતો ઊડતો ઠેબા ગામ સુધી ગયો અને એ ગામમાં ઊતર્યો. જામશ્રીએ

વાદી-મદારી, ગાડડી, નટ, બજાણિયા, ભાંડ, ભવાયા, તૂરી, બારોટો અને રામલીલાની સાથો સાથ જનજીવનને સંસ્કારનાર લોકસાહિત્ય, લોકસંગીત, સંતવાણી તથા ગાગરિયા ભટ્ટોની આંખને ઠારે અને અંતરને અજવાળે એવી આખ્યાન પરંપરાઓ ગુજરાતના લોકજીવનમાં એક કાળે ભરપટ વહેતી હતી. આ સાંસ્કૃતિક પરંપરાના વાહકો-

બોદાલીમાં રહેતાં ગ્રામજનો કરતાં વિદેશી ગામવાસીઓની સંખ્યા વધુ!

જલાલપોર તાલુકાનાં બોદાલી ગામની વિશિષ્ટતા એ છે કે હાલ ગામની વસ્તી સત્તાવીસોની છે. જ્યારે બોદાલીનાં વિદેશમાં ચાર હજારથી વધુ લોકો રહે છે. જેનાં લીધે ગામનાં વિકાસમાં દાતાઓનો સહયોગ ઉપરાંત ગામને આર્થિક સહરતા પણ મળવા પામી છે. પૂર્ણા નદીનાં કિનારે વસેલા બોદાલી ગામની મુલાકાત લ્યો તો ગામની ઝાકડામાળ પરથી જ એન.આર.આઈ. ટચ તો જોવાનો મળી જ જાય છે. બોદાલી ગામમાં એન.આર.આઈ.ઓનાં સહયોગથી જોવા મળતાં વિકાસ કામો પણ થયા છે. ત્યારે બોદાલી ગામની મુલાકાત લેતાં જાણવા મળ્યું કે ગામમાં તો હાલ સત્તાવીસોની જ વસ્તી છે. જેની સામે બોદાલીમાં વિદેશમાં વસતાં લોકોની સંખ્યા ઘણી વધુ છે. જેમાં ખાસ કરીને માત્ર ઈંગ્લેન્ડમાં જ અઢી હજારથી વધુ બોદાલી કનેક્શનનાં લોકો રહે છે. ઘરે ઘરેથી વિદેશમાં હોવાનું ગામલોકો કહે છે. ઈંગ્લેન્ડ ઉપરાંત કેનેડા, અમેરિકા, ન્યૂઝીલેન્ડ તથા પનામામાં પણ બોદાલીવાસીઓ જોવા મળે છે. જ્યારે નોકરી-ધંધાથી યુવાનો આરબ દેશોની સફર પણ કરે છે. જેઓની એકસોથી વધુ સંખ્યા છે. આરબ દેશોમાં જતાં યુવાનો દર બે-ત્રણ વર્ષે આવ-જા કરે છે. જ્યારે અન્ય દેશોમાં રહેતાં એન.આર.આઈ.ઓનો ગામનાં વિકાસમાં સારો સહયોગ છે. ગામની મધ્યમાં સરસ મજાનું લક્ષ્મીનારાયણનું મંદિર બનાવવામાં આવ્યું છે. જ્યારે આઝાદીની લડતની યાદમાં સ્મારક પણ ગામે બનાવેલ છે. સ્થાનિક લોકો કરતાં વિદેશમાં વસતાં બોદાલીવાસીઓની સંખ્યા વધુ હોવાની હકીકતને તો બોદાલી ગામની ઝાકડામાળ જ ગવાલી પૂરે છે.

વિદેશોમાં યુ.કે. કેનેડા, અમેરિકામાં ૩૫૦૦ લોકો રહે છે, જ્યારે આરબનાં દેશોમાં નોકરી અર્થે એકસોથી વધુ યુવાનોની સફર

પટેલ સેવા આપી રહ્ય છે. ગામના એન.આર.આઈ. ભાઈ બહેનો એ પરદેશમાં સ્થાયી થઈ અનેકો સિદ્ધિ

હાંસાપોર બુથ યોજનાનો બનેલો સંખ શોભાનાં ગાંધીયા સમાન જ્યારે કડવા ફળીયામાં પણ બનાવવાની ખાસ જરૂર.

હાંસલ કરી ગામનું નામ વિશ્વકલ્પ પર ગુંજતું કરેલ છે. ગામની પૂબ જુની સંસ્થા ગામમાં ૧૯૬૫ થી ગ્રામ સેવા સમિતિ નામની મૂળ જી રજિસ્ટ્રાર સંસ્થા હાલમાં કાર્યરત છે. જેના હાલના પ્રમુખ ભવનભાઈ પટેલ તથા મંત્રી રણધીર મછાડ કરાડી વિભાગની આમ જનતા લોક પ્રતિનિધિઓના અંત: કરણપૂર્વક આભાર વ્યક્ત કરે છે.

મોટાફળીયાની આંગણવાડીમાં મકાનનો અભાવ પરંતુ રિલાયન્સ પ્રોજેક્ટમાં મંજુર થઈ હોવાનું પંચાયત શાસકો કહે છે. પુસ્તકો, ઈનામની શૈક્ષણિક સહાય, આરોગ્યલક્ષી સહાય. છોટુભાઈ સુખાભાઈ પટેલ જેમણે જિલ્લા પંચાયતના સભ્ય તરીકે ચૂંટાઈ શિક્ષણ સમિતિના અધ્યક્ષ તરીકે સેવા બજાવેલ છે. છોટુભાઈ સુખાભાઈ પટેલ જેમણે રાજ્યસભાના સાંસદ તરીકે સેવા કરેલ છે. જયોતિબેન રણધીરભાઈ પટેલ જેમણે જલાલપોર તાલુકાના પ્રથમ મહિલા પ્રમુખ તરીકે તાલુકા કક્ષાએ સેવા બજાવેલ છે. હાલમાં તાલુકા પંચાયતના જલાલપોર ના સભ્ય તરીકે અરવિંદભાઈ ભાણાભાઈ

આપવામાં આવે છે. આમ, સોમાભાઈ બોદાલીકરનો ગામનાં વિકાસમાં સિંહભળી રહ્યો છે. સને ૧૯૮૫માં ગામમાં દાતા સંવિતાબેન મોરારભાઈ પટેલે તેમનાં પતિ સ્વ. મોરારભાઈ ઉઝાભાઈ પટેલનાં સ્મરણથી બસસ્ટેન્ડ બનાવ્યું હતું. સને ૧૯૮૮માં દાનીબેન નામાભાઈ ઉઝાભાઈ પટેલ તરફથી પાણીની પરબ બની હતી. જ્યારે ૧૯૯૪માં સ્વ. સોમાભાઈ મંગાભાઈ પટેલનાં પુત્ર સ્વ. રમેશભાઈ તથા જગદીશભાઈનાં સ્મરણથી લાયબ્રેરી બનાવવામાં આવી છે.

દોરડું બાંધતા. પછી ગામમાંથી ગધેડું ગોતી લાવી એની આંખે પાટા બાંધી એ જીવતા ગધેડાને મજબૂત નટ પોતાની પીઠ ઉપર બાંધી હાથમાં લાંબો વાસ લઈ, ગધેડા માથે છોકરું બેસાડીને દોરડે ચડી જાતજાતના કરતબ બતાવી જોનારાના અંતરમાં આનંદના રંગ પૂરતા. એકલેઆ રાજનટો ટીંગર નટારંભ બતાવતા. વિક્રમ રાજની કથામાં ટીંગર નટારંભની વાત આવે છે. આ ટીંગર નટારંભ કોને કહેતા? 'ખભે દૂધના પ્યાલા, માથે ભાર ગાગરનું ખેડું બેટાટલા વાનાં લઈને દોરડે ચડી, દસ આંગળિયે ચક્કર ચક્કર ફરવાં, જભે મોતી પગલાં જાવ્યાં, કટારની ધાર માથે પગલાં પાડતા જાવ્યાં એનું નામ ટીંગર નટારંભ (નુત્ય)'

આજથી પચાસેક વર્ષ પૂર્વે ભવાઈ કલાકારોના પચાસેક ખેડ (ટોળાં) સૌરાષ્ટ્રના ગામડામાં ભવાઈ રમવા જતાં. આ વેશો કલાકારો જુની ભવાઈના વેશો ઉપરાંત વિવિધ સમાજ ઉદારક નાટકો પણ ભજવતાં અને કન્યાના દુખોની કથની રજૂ કરતાં એ જોઈને પૈસા માટે દીકરીઓનું વેચાણ કરનાર પથ્થર હૃદયનો પિતા પણ પોક મૂકીને રડતો અને જાહેરમાં કન્યા વિક્રયનું પાપ ન કરવાની પ્રતિજ્ઞા લેતો. જ્યારે આજના જીવિ શાળા-કોલેજો નહોતી ત્યારે પ્રજાને સંસ્કારવામાં ભવાઈ કલાકારોનો ફાળો મૂલ્યવાન રહ્યો હતો. કળાવંતી અને રાજપથ જેવી આંતરરાષ્ટ્રીય ખ્યાતિ ધરાવતી કલબોમાં જેમાં વાદી, મદારી, સીદી

અને આદિવાસી કે વિકલાંગ કલાકારો ફાઉન્ડેશનના સહયોગથી લાગલગાટ બે વર્ષ સુધી કળાવંતી કલબે રાસ, ગરબા, પ્રસંગે ખાસ ગુજરાતમાં આવે છે. મંડળીઓ ભાગ લે છે. એ જોવા માટે અમદાવાદના નાગરિકો જ નહીં પણ વિદેશમાં વસતા ગુજરાતીઓ આ લોકનૃત્ય અને વિકલાંગ કલાકારોની પ્રસંગે ખાસ ગુજરાતમાં આવે છે.

લોકસંસ્કૃતિ એ કોઈ એકલદોકલ માનવી કે માનવ સમૂહનું સર્જન નથી, પણ ઘણી નદીઓમાંથી મહાનદા ઊભો, થાય તેમ અનેક જાતિઓના સમન્વય કે સંમિશ્રણમાંથી ગુજરાતની લોકસંસ્કૃતિનાં વિશિષ્ટ સ્વરૂપો સર્જાયાં છે.

રાજ કક્ષાની સ્પર્ધાઓ યોજાઈ હતી. જેમાં ૨૫૦૦થી ૩૦૦૦ કલાકારો ભાગ લે. આ કલબમાં ૨૦૦૭ના વર્ષમાં ગુજરાત લોકકલા ફાઉન્ડેશને કળાવંતી કલબના સહયોગથી ૩ દિવસના ભારતીય લોકકલા મહોત્સવનું દબદબાપૂર્ણ આયોજન કર્યું હતું. જેમાં ભારતભરના વિવિધ રાજ્યોના ૮૦૦ ઉપરાંત લોકકલાકારોએ ભાગ લીધો હતો. લોકકલા પરંપરાને જીવંત રાખવાના રાજ સરકારના પ્રયત્નોની પણ અહીં નોંધ લેવી જરૂરી છે. છેલ્લા પાંચ-સાત વર્ષથી ગુજરાતમાં નવરાત્રિ મહોત્સવની ઉજવણી દબદબાપૂર્ણ રીતે થઈ રહી છે. ગુ.રા. સંગીત નાટક અકાદમીના ઉપક્રમ જિલ્લાના રાજ્યકક્ષાએ રાસ-ગરબાની સ્પર્ધાઓ થાય છે અને વિજેતા મંડળીઓને ઈનામો અપાય છે. નવરાત્રિ ઉત્સવો, રિવર ફેસ્ટ, સાયંસ સિટી, જી.એમ. ડી. ગ્રાઉન્ડ પર ભવ્ય રીતે ઉજવાય છે. એમાં ગુજરાતની ખ્યાતનામ પ્રતિ વર્ષ ગાંધીનગર ખાતે સરિતાકુંજમાં વસંતોત્સવની ઉજવણી કરવામાં આવે છે. એમાં ગુજરાતના ગ્રામ અને નગર વિસ્તારના કલાકારો અને વિવિધ રાજ્યોના કલાકારો એમાં ભાગ લે છે. લોકકલાના યાત્રી તરીકે એક વાત અવશ્ય કહેવાની મન થાય છે કે દુહાળ પડશે, તો અનાજ પરદેશથી મંગાવી શકાશે, પણ જો ગુજરાતમાં કલા, સંસ્કાર અને સંસ્કૃતિના દુહાળ પડશે તો પરદેશથી આપાત નહીં કરી શકાય એને તો આ ધરતીમાં રોપવા પડશે. ઉગાડવા પડશે અને જતન કરીને જાળવવા પડશે. કલાકારો હવશે તો કલા અને સંસ્કૃતિ જીવશે અને કલાને સંસ્કૃત મળશે તો દેશ જીવશે. 'ગુજરાતીઓને પોતાના ઈતિહાસ, કલા કે સંસ્કૃતિ માટે અભિમાન કે ગૌરવ નહીંહોય તો એની પાસે ગમે તેટલું નાણું છે એની કોઈ કિંમત નથી.' પોતાનાં ઈતિહાસ, કલા અને સંસ્કૃતિ માટે સ્વાભિમાન ન ધરાવતી પ્રજાનું દેશ કે દુનિયામાં કોઈ સ્થાન નથી.